

Gmina Skoroszyce na XVII Kongresie Gmin Wiejskich

Wójt Barbara Dybczak reprezentowała Gm. Skoroszyce na obradach XVII Kongresu Gmin Wiejskich, który miał miejsce w Rawie Mazowieckiej w dn. 19-20.10.17 r. pod honorowym patronatem Prezes Rady Ministrów P. Beaty Szydło.

Na XVII Kongres Gmin Wiejskich zjechało ponad 800 samorządowców – a więc silny głos gmin wiejskich.

Cieszy, że Prezydent RP Andrzej Duda w liście skierowanym do uczestników Kongresu wystąpił w obronie jednostek samorządu terytorialnego, pisząc: „Samorządność, wiedzę i doświadczenie lokalnego patriotyzmu trzeba chronić, umacniać i tworzyć sprzyjające warunki działania”.

W kongresie uczestniczyła Minister Edukacji Narodowej – Anna Zalewska, wice-ministrowie różnych resortów oraz parlamentarzyści.

Podczas kongresu przyjęto stanowisko:

- w sprawie oświaty,
- w sprawie zmian prawa dotyczącego podziału i zmiany granic gmin,
- w sprawie finansowania zadań drogowych na obszarach wiejskich,
- w sprawie zarządzania kryzysowego i usuwania skutków klęsk żywiołowych.

Najwięcej czasu na kongresie poświęcono **sprawom oświaty**. Stwierdzono, że wiedza i umiejętności mieszkańców są jedną z podstaw rozwoju gmin i ich sukcesu społeczno- gospodarczego. Dlatego sprawy oświaty są dla gmin priorytetowe w realizowanych działaniach.

Staramy się, aby wprowadzane zmiany podniosły poziom wiedzy i umiejętności uczniów.

Rok szkolny 2017/2018 oraz budżety lat 2017 i 2018 przynoszą w tej dziedzinie zupełnie nowe okoliczności. Nowy ustrój szkolny, wprowadzony ustawą Prawo oświatowe uruchomił proces przekształcania sieci szkolnej na terenie całego kraju.

Powinniśmy sobie jednak wszyscy zdawać sprawę, że dopiero rozpoczęliśmy wprowadzanie nowego ustroju szkolnego. Wiele obecnych rozwiązań ma charakter tymczasowy.

Sprawą najpilniejszą, sygnalizowaną przez nauczycieli i dyrekcje szkół – jest potrzeba **tworzenia pracowni przedmiotowych**. To zadanie w tym kształcie nowe. Muszą znaleźć się na nie stosowne środki finansowe w budżecie państwa.

Zmiana ustroju szkolnego winna uruchomić zmianę finansowania, ponieważ nowy ustrój szkolny uruchamia diametralne zmiany w organizacji sieci szkolnej. System obecny niebawem stanie się zupełnie nieprzydatny.

Najważniejsze problemy sygnalizowane obecnie przez gminy wiejskie w zakresie prowadzenia zadań oświatowych to :

- potrzeba objęcia subwencją dzieci 3 - 5 letnich,
- zwiększenie maksymalnej liczebności oddziałów przedszkolnych z 25 do 28 dzieci,
- uwzględnienie subwencji zwiększonych kosztów prowadzenia szkół w wyniku zmianowości w szkołach podstawowych,
- likwidacja dodatków socjalnych lub ich ograniczenie wyłącznie do gmin cierpiących na deficyt kadr,
- ograniczenie awansu zawodowego nauczycielskiego wyłącznie do grupy nauczycieli „tablicowych”,
- likwidacja art. 30a Karty Nauczyciela i wynikającego zeń obowiązku wypłacania dodatków wyrównawczych,
- podwyższenia pensum nauczycielskiego,
- dofinansowanie z budżetu państwa remontów i inwestycji związanych z wdrażaniem nowego ustroju szkolnego .

W odpowiedzi na postulaty samorządowców **Minister Edukacji – Anna Zalewska zapowiedziała, że:**

- do 2019 roku w każdej placówce będzie szerokopasmowy internet powyżej 100 Mb/s,

- w każdej szkole przez 10 lat będzie darmowy internet,
- każda szkoła ma wyglądać tak samo - mieć wykształconych nauczycieli,
- w każdej klasie mają pojawić się multimedialne tablice,
- w każdej szkole powinien być profesjonalnie zorganizowany gabinet przyrodniczy,
- w porozumieniu z samorządami rozważy się zmiany w sieci szkół – małe szkoły staną się miejscem uczenia się dorosłych mieszkańców w zakresie tych kompetencji, które będą potrzebne dorosłym za kilka lat.

Niepokój samorządowców budzą **przepisy w sprawie podziału i zmiany granic gmin.**

Począwszy od 1992 roku miało miejsce około 400 zmian granic. Oznacza to, że podział administracyjny państwa jest cały czas płynny. W większości przypadków zmian granic gmin dokonano z pominięciem opinii, a często protestów o dużej skali mieszkańców obszarów przyłączanych do innych gmin. Taki stan podważa zasadę stabilności terytorialnej gmin, która to zasada leży u podstaw konstytucyjnego statusu gminy.

Uwzględniając powyższe, Kongres Gmin Wiejskich wniósł zmianę zapisów części ustawy z dnia 8 marca 1990r. O samorządzie gminnym i przepisów wykonawczych odnoszących się do zmian granic gmin i procesów ich podziałów celem przyłączenia do obszarów innych gmin. Nowelizacja przepisów winna zmierzać do:

- ustawowego wzmocnienia ochrony stabilności terytorialnej gminy wynikającej z umocowania statusu gminy w Konstytucji RP,
- precyzyjnego uregulowania przesłanek pozwalających na wszczęcie procedur podziałowych,
- uzależnienia zmian od zgody mieszkańców tej części wspólnot, które mają ulec procesom przekształceniowym,

- nadania większej rangi współuczestnictwa zainteresowanych gmin, aby konsultacje w sprawach podziału oprzeć na przepisach o referendum gminnym, co sugeruje Europejska Karta Samorządu Lokalnego,
- wprowadzenia zamkniętego katalogu sytuacji, w których mimo braku porozumienia i obopólnej zgody zainteresowanych stron, są one dopuszczalne ze względu na waży interes państwa,
- określenia zasad rozliczeń skutków procesów podziałowych, szczególnie rozliczeń finansowych i majątkowych pomiędzy gminami objętymi zmianami granic, zapewniającymi rekompensatę za poniesione nakłady i utracone dochody, a także cesję zobowiązań finansowych wobec instytucji finansowych i budżetu państwa. Uregulowania wymaga także proces przejęcia długów i zobowiązań prawno – finansowych gminy likwidowanej z urzędu ze względu na jej nadmierne zadłużenie,
- zwolnienia z kosztów, opłat i podatków z tytułu przeniesienia własności mienia wynikających z procesu zmiany granic gmin.

Kolejne oczekiwania, to **finansowanie zadań drogowych na obszarach wiejskich.**

Kongres Gmin Wiejskich postuluje o wprowadzenie stałego mechanizmu dofinansowania zadań drogowych w zakresie przebudowy, remontów , modernizacji dróg gminnych w formie subwencji drogowej z budżetu państwa.

Dlatego Kongres Gmin Wiejskich postuluje do władz Rzeczypospolitej Polskiej o utworzenie stałego mechanizmu finansowania z budżetu państwa utrzymania wysokiej jakości nawierzchni, przebudowy, remontów i modernizacji dróg utwardzonych w gminach z obszarami wiejskimi w formie częściowej drogowej subwencji ogólnej, zwaną **subwencją drogową.**

Wiś w wyniku **polityki rozwoju obszarów wiejskich** w ostatnich 27 latach uległa ogromnym przeobrażeniom. Dzięki wysiłkowi mieszkańców i samorządów lokalnych został dokonany skok cywilizacji, wpływający na poprawę jakości życia mieszkańców. Jednak analizując tempo zmian zachodzących na obszarach wiejskich, w porównaniu z obszarami zurbanizowanymi, należy zauważyć, że dynamika rozwoju tych ostatnich jest większa, co przekłada się na wzrost dysproporcji

rozwojowych. **Obszary wiejskie ciągle stoją przed ogromnymi wyzwaniami, związanymi z zapewnieniem podstawowego standardu usług dla mieszkańców** (ciągle ponad 60% gospodarstw domowych nie posiada dostępu do kanalizacji, a 15% do sieci wodociągowej, ponad 55% dróg gminnych to drogi gruntowe, 33% gospodarstw nie ma dostępu do sieci szerokopasmowej). Według badań, w latach 2014-2020 prawie 70% planowanych nakładów inwestycyjnych na obszarach wiejskich dotyczy przedsięwzięć wodno-ściekowych i drogowych.

W zakresie zarządzania kryzysowego i usuwania skutków klęsk żywiołowych stwierdzono:

Kongres Gmin Wiejskich solidaryzuje się z samorządami oraz mieszkańcami poszkodowanymi w nawałnicach w bieżącym roku. Powalone drzewa, zalane ulice, uszkodzone dachy, zniszczone budynki, zdewastowane uprawy rolne – tak przedstawiały się miejsca dotknięte kataklizmami. Temu krajobrazowi towarzyszyły tragedie ludzkie.

Jako samorządowcy pragniemy jednocześnie wyrazić swoje podziękowania dla wszystkich służb ratowniczych, instytucji i firm oraz osób fizycznych za niesioną pomoc bezpośrednio po nawałnicach oraz ciągle realizowane wsparcie w usuwaniu ich skutków.

Biorąc pod uwagę nasze doświadczenie między innymi z sytuacji kryzysowych jakie wystąpiły w bieżącym roku, a także problemy z jakimi do dziś borykają się samorzady – **Kongres Gmin Wiejskich przedstawia następujące uwagi i postulaty celem usprawnienia działań w sytuacjach kryzysowych:**

1. Uporządkować system prawny – ujednoczyć prawo obowiązujące w sytuacji zagrożenia. Jasno i precyzyjnie określić w ustawie o zarządzaniu kryzysowym zasady finansowania zadań.
2. Wprowadzić ustawowe stałe przepisy o formach, zakresie i wysokości pomocy dla poszkodowanych oraz zasad ich waloryzowania (np. wysokość zapomogi na bieżące potrzeby dla poszkodowanych nie zmieniła się od 20 lat).
3. Regulacji wymagają metody szacowania strat – bezpośrednio po zdarzeniach losowych. Ujednoczenie zasad szacowania strat powstałych w budynkach mieszkalnych, gospodarczych oraz płodach rolnych, jednoznaczne określenie kto ma tego dokonywać, według jakich reguł i wytycznych.

Obecnie komisje nie znają szczegółowych zasad i wytycznych dotyczących pomocy. Na gorąco zmieniane są zasady, formularze wniosków, wysokość pomocy itp., zbyt rozbudowane są protokoły strat (odstąpienie od sporządzenia wywiadów środowiskowych). Kilka różnych komisji szacujących, chodzących jedna za drugą – każda w innym zakresie (budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, uprawy rolne, lasy prywatne, pomoc społeczna, ubezpieczenia).

4. Uregulować zasady wynagradzania powołanych przez Wojewodów członków komisji szacujących szkody. W pracach tych komisji najczęściej uczestniczy po kilku pracowników urzędów gmin, a zakres wykonywanych prac odbywa się kosztem innych zadań własnych i kosztem urlopów pracowniczych. Jeżeli organy administracji państwowej nie są w stanie samodzielnie realizować zadań z zakresu szacowania i określania szkód w rolnictwie zadania te powinny być wpisane na listę zadań zleconych gminom, na realizację których powinny zostać zabezpieczone adekwatne środki finansowe do prawidłowej i terminowej realizacji tych zadań.
5. Pilnej poprawy należy dokonać w sposobie informowania mieszkańców o zbliżającym się zagrożeniu z wykorzystaniem telewizji, radia, Internetu, telefonii stacjonarnej oraz komórkowej, itp. Na potrzeby akcji ostrzegawczych oraz niesienia pomocy należy wyeliminować wymóg rejestracji i zgód na otrzymywanie komunikatów przez potencjalnych zagrożonych.
6. Ustawowo uregulować udzielanie przez jednostki samorządu terytorialnego ulg i zwolnień dla poszkodowanych w wyniku następstw żywiołów. Gminy nie mogą podwójnie ponosić strat za niesienie pomocy poszkodowanym. Regulacja dotyczyć powinna nie zaliczanych do dochodów podatkowych, stanowiących podstawę do wyliczenia części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gminy, skutków decyzji o udzieleniu ulg poszkodowanym w wyniku klęsk wywołanych żywiołami natury w zakresie podatku leśnego, rolnego i od nieruchomości.
7. Zwiększyć zakres środków na działalność ośrodków pomocy społecznej działających w sytuacjach kryzysowych, na których spoczywa ciężar szybkiego przeprowadzenia wywiadów środowiskowych, wydania decyzji o przyznaniu zasiłków oraz przekazania poszkodowanym pomocy finansowej. Działania te powodują zwiększenie nakładów pracy stałych pracowników służb pomocy i wymaga wzrostu nakładów na godziny nadliczbowe, a często czasowe zatrudnienie dodatkowych pracowników. Powoduje to nie-

planowany wzrost kosztów pracowniczych, co w chwili obecnej jest finansowane z budżetów gmin.

8. Wsparcie w ramach środków zarządzania kryzysowego poszkodowanych samorządów w zakresie finansowania bieżących wydatków ochotniczych służb pożarnych oraz rekompensowania strat sprzętowych podczas akcji ratowniczych. Regulacji wymaga także zwrot kosztów prowadzenia akcji ratowniczych poza granicami gmin właściwych dla terenu działania jednostek OSP.

Na zakończenie ustalono, że na 100 lecie Polski Niepodległej w dniach 11-12 kwietnia 2018 roku w Poznaniu odbędzie się Samorządowy Kongres Gospodarczy.

Wójt Gm. Skoroszyce

Barbara Dybczak

Październik 2017 r.